

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Nazadnjaška politika RR-vlade

Izenačenje davčnih bremen odgodeno. — Poslanec Pucelj brez drobtin. — RR-vlada zadušila svobodni tisk. — Pucelj glasoval za reakcionarni tiskovni zakon. — Invalidski zakon in vsi kmetijski zakoni odgode. — Klerikalci sokrivci današnjih razmer.

Nova vlada nam je v kratkem času prinesla več razočaranj. Proračunske dvanajstine so bile sprejete preko noči, kakor jih je predložil finančni minister. Ves trud samostojnih demokratov v prejšnji vladi, da bi ublažili davčna bremena čim največ mogoče, je ostal brez uspeha, kakor hitro so stopili radičevci v vlado in pristali na vse zahteve radikalov tudi v gospodarskem oziru.

Znano je, koliko so se samostojni demokrati poslanci, zlasti pa doktor Žerjav in doktor Pivko, trudili v prejšnji vladi, da bi dosegli od radikalnega finančnega ministra čim več ugodnosti za naše kraje, predvsem glede na izenačenje davčnih bremen; brez vpitja, mirno in vztrajno so delali v vladi in skušali vplivati v tem oziru na radikalne ministre. Skoro preko noči pa so preprečili radičevci vse njihove uspehe za to, da so izveli iz zapora Stepana Radića in da so prišli do ministrskih sedežev.

In pri tem je radičevcem v imenu Slovencev pomagal poslanec Pucelj, ki je isto tako zatajil vse, kar je obljubljal prej na shodih volilcem. O izenačenju davkov ni nobenega govora več in stvar je odložena na bogvekdaj. O tako zvani kmečki politiki, ki sta jo pridigovala Stepan Radić in poslanec Pucelj, ni nobenega govora več, odkar sta pristala obadva brezpogojno na gospodarsko politiko radikalne stranke, ki se izogiba izenačenju davčnih bremen kakor vrag križu.

Zdi se nam, kakor da bi bilo usojeno našemu ljudstvu, da mora temeljito spoznati ljudi, ki so mu zadnja leta povzročili toliko škode predvsem v gospodarskem oziru, da mora spoznati do konca vso puhlost njihovih praznih obljub in varanj.

Ako bi nam ne bilo za koristi našega naroda, predvsem pa kmetijskega ljudstva, ki je radi nesrečne radičevske politike ves čas obstoja Jugoslavije trpelo že dovolj škode, bi rekli, da je morebiti prav tako. Naj pokažejo zapeljivci kmeta z dejanji, kaj znajo in kako hočejo izpolniti svoje obljube, da se bodo tudi zadnjemu zapeljancu odprle oči. Naj pokaže sedaj poslanec Pucelj, koliko drobtin je dobil za to, da se je udinjal radičevcem za podpiranje njihove prevarantske politike!

Komaj je sprejela radičevsko-radikalna vlada nove proračunske dvanajstine, je takoj sprejela v Narodni skupščini tudi novi tiskovni zakon, da bi z njim zamašila usta vsem nevladnim listom in jim tako onemogočila, povedati svobodno besedo ljudstvu o pogubonosni politiki RR-vlade. Nič se tej vladi ni mudilo, da bi uveljavila v skupščini invalidski zakon, da bi izvedla razne za naše kmetijsko ljudstvo potrebne zakone; prva njena

skrb je bila, da je uveljavila reakcionaren tiskovni zakon, ki onemogoča opozicijskemu tisku pisati odkrito in popolno resnico o vsem tem, kar počne vlada na račun ljudstva. In ko je sprejela ta zakon, je odgodila seje Narodne skupščine in poslala poslance domov, da bi tudi v parlamentu ne mogli povedati vladi v obraz, kar ji gre.

S tiskovnim zakonom se je zgodilo skoro isto kakor s proračunskimi dvanajstinami. Tiskovni zakon je radikalni minister dr. Srškić predložil že pred par meseci Narodni skupščini. Že dalje časa so razpravljali v zakonodajnem odboru o tem zakonu in samostojni demokrati so skušali, dokler so bili na vladi, s svojimi predlogi doseči v odboru in v vladi sami izpremembe v načrtu zakona, da bi odgovarjal našim potrebam in razmeram. Samostojni demokrati so se sicer vedno borili proti zlorabi tiskovne svobode z neutemeljenimi lažmi in obrekovanji in se bodo tudi v bodoče, odločno pa so bili proti, da bi tiskovni zakon dušil vsako svobodno kritiko vladnega dela in poslancev, ker se mora to, kar se javno dela in govori, tudi javno presojati v listih, da spozna ljudstvo resnico.

Samostojni demokrati so zastavili ves svoj vpliv, da bi se ustvaril moderen tiskovni zakon, ki bi na eni strani omogočal v ustavi zajamčeno popolno svobodo tiska, na drugi strani pa onemogočal zlorabo te svobode. Z vstopom radičevcev v vlado in izstopom samostojnih demokratov iz nje pa je postal ves njihov trud zaman, ker so radičevci pristali tudi v tem pogledu na vse radikalne zahteve in glasovali za tak nazadnjaški tiskovni zakon, kakršnega nima nobena druga država in s kakršnim bo mogoče pre-

ganjanje vseh listov, ki ne hvalijo vlade. Samostojni demokrati glasovali za ta tiskovni zakon. Niso za proračunske dvanajstine, pač pa je glasoval poslanec Pucelj in vsi radičevci. Se nekatere radikale je bilo sram tega zakona in jih okoli 40 ni glasovalo zanj ter je bil sprejet predvsem s pomočjo radičevskih glasov.

Tako se razvija politika nove vlade v pravem nazadnjaškem duhu. Najprej so bile sprejete proračunske dvanajstine z novimi bremenami in brez kakih večjih postavk za potrebe našega ljudstva, potem pa uveljavi RR-vlada tiskovni zakon, s katerim onemogoča svobodno kritiko svojega dela.

Da je prišlo do takih razmer v naši državi, so veliko krivi naši klerikalci, ki so vsa leta podpirali radičevce in jim gladili pot v vlado. Danes se seveda tega kesajo, ker so jih radičevci pustili na cedilu, kakor so pustili na cedilu tudi hrvaškega kmeta in kakor je pustil Pucelj svojo samostojno kmetijsko stranko. Danes spoznavajo klerikalci, da so sami največ krivi teh razmer in jim je žal. Tudi oni danes zabavljajo proti radičevcem, toda to so le krokodilove solze nad lastno kratkovidnostjo, zato pa bo ob priliki tudi z njimi obračunalo ljudstvo, ko bodo morali polagati obračun. Nad klerikalci se bo ravno tako maščevala lastna politična nepoštenost, kakor se bo maščevala nad radičevci in njihovim repkom poslancem Puceljem.

SDS in njeno časopisje, ki se borita na dve strani, proti radičevski kakor proti klerikalni neiskrenosti in varanju našega ljudstva, pa bosta tudi v naprej neomajno in neustrašeno branila koristi tega ljudstva, kar ji bo z vsakim dnem lažje, ker so vedno bolj zgoščavajo vrste somišljenikov okoli prapora SDS, na katerem so zapisana gesla poštenega, odkritega boja za blagostanje vseh pošteno mislečih državljanov naše kraljevine.

SDS se ne boji boja kljub nazadnjaškemu tiskovnemu zakonu, ker vé, da morata zmagati prej ali slej resnica in pravica!

Politični pregled

V torek je Narodna skupščina zaključila svoje poletno zasedanje in se podala na počitnice. Narodni poslanci so se razšli in se sestanejo k zopetnemu delu v Beogradu na jesen, dne 15. oktobra. Ves ta čas pa bodo prejeli dnevnice po 300 Din in prilike bodo imeli dovolj, da svojim volilcem osebno razložijo,

kakšno je bilo delo Narodne skupščine in kako so izvrševali zaupanje,

poverjeno jim od ljudstva pri zadnjih volitvah.

Nikakor se ne dá tajiti, da je Narodna skupščina zadnje mesece delovala s precejšnjo paro in da je razvoj v naši državi pri-

nesel po volitvah (ki so se vršile 8. februarja) velike dogodke, ki so znatno preobrazili sliko naših notranjepolitičnih razmer. Rodilo se je marsikaj dobrega, pa kakor je navada, vmes tudi precej neprijetnega. Vsekakor je bil za vso Jugoslavijo zgodovinske važnosti dogodek, ko so se radičevci odrekli vseh svojih šestletnih republikanskih zablod ter priznali kralja in državo. Odgovornost pred vsem narodom pa pada nanje, da so

po vstopu v skupno vlado z radikali postali zagovorniki nazadnjaštva

pri vseh zakonih, ki so zadnje čase prišli pred Narodno skupščino.

To so predvsem proračunske dvanajstine in tiskovni zakon. Kar se tiče dvanajstin, ne more noben državljani oporekati, da država mora imeti svoj proračun dohodkov in izdatkov. Sedanje dvanajstine za mesece julij, avgust, september in oktober so visoke navzlic temu, da se v državi varčuje. Ampak varčuje se napačno, ker se prikrajšujejo tudi invalidi, upokoјenci, ročni delavci in siromašni seljaki. Ako bi radičevci res bili zastopniki siromašnih slojev, kakor se tako radi hvalijo, tedaj bi bili morali vplivati na finančnega ministra, da omenjeni siromaki ne bi bili prizadeti. Pa ne! Niti besede niso izpregovorili v njihov prilog, marveč so kakor na komando glasovali za dvanajstine. In z njimi je seveda mirne duše glasoval tudi Pucelj! Tako so dvanajstine bile sprejete prejšnji četrtek.

Nato je prišel na vrsto

tiskovni zakon.

ki pomeni pravcato strahoto za časopisje. Dokler so bili še samostojni demokrati na vladi, so delovali za tem, da se ublažijo posamezne gorostasno stroge odredbe, in radikalni so že pristali, da se načrt tiskovnega zakona preko počitnic še enkrat prouči ter šele v jeseni predloži Narodni skupščini. Čim pa so radičevci stopili v vlado, so sami zahtevali, da mora tiskovni zakon biti izglasovan takoj po dvanajstinah. To se je zgodilo. Od petka do ponedeljka je zakonodajni odbor na naglo pretešal načrt tiskovnega zakona. Opozicija je z najostrejšimi protesti dosegla le malenkostne posebne ublažitve. V torek je bil nato tiskovni zakon sprejet s 160 glasovi, med katerimi je seveda zopet všteti poslanec Pucelj, dočim je opozicija ogorčena zapustila dvorano.

S tiskovnim zakonom je Narodna skupščina žalostno kronala svoje dosedanje delo. Da povemo na kratko: naš novi tiskovni zakon je

najstrožji zakon te vrste na svetu.

Za vsako malenkostno pregreško — visoka globa, za vsako še tako majhno politično ali osebno prasko — zapor, ki lahko doleti lastnika lista, urednika in pisca. Vlade in ministrov vobče ne bo mogoče kritizirati. Zaplotništvo, ki so ga doslej pri marsikaterem

slovenskem listu uganjali neodgovorni elementi, bo pa z novim zakonom vendarle izginilo; kar je poštenih novinarjev, se pa tudi nadalje ne bodo ustrašili niti borbe za resnico in pravico niti odgovornosti. Ta zavest ostane «Domovini» tudi pod novim nazadnjaškim zakonom, ki stopi v par dneh v veljavo.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Veliki šmaren se približuje in z njim naš veliki praznik pokritja Sokolskega doma. Ponosna stavba že kaže svoje končne obrise. V izloži trgovine br. staroste je slika doma, kakršen bo čez nekaj let, ko bo docela dovršen s parkom in plotom. Splošno mnenje je, da je načrt stavbe zelo posrečen in razdelitev posameznih prostorov nadvse praktično izvedena. Bratska društva, ki se pečajo z mislijo, kako priti pod lastno streho, posebno opozarjamo na ugodno priliko, da se udeležijo našega slavlja in si ogledajo naš dom, preden se lotijo dela.

POLJANSKA DOLINA. Sokolska prireditelja zadnje nedelje se je morala preložiti zaradi skrajno slabega vremena na nedeljo 9. avgusta z enakim sporedom. Upajmo, da bo vreme ugodnejše. Priprave se bodo ta teden še izpopolnile in bo zato prireditel v nedeljo morda še lepša, kakor bi bila v nedeljo. — Pred nekaj tedni je umrl v ljubljanski bolnici po kratki bolezni znani podobar g. Jože Šubie iz Gorenje vasi. Pokojnik je bil potomec iz rodbine Šubicev, slikarjev in podobarjev, ter po pokojni mu ženi svak dr. Kreka. Po mišljenju je bil pristaš SLS. Drugače se pa mora reči, da se je z njim jako lahko občevalo, četudi si bil njemu nasprotnega političnega mišljenja. Umrl je bolj v siromaštvu, zato pa tudi njegovi politični somišljeniki niso pokazali ob njegovi smrti tega, kar bi se bilo spodobilo. N. p. v m.!

KRAŠNJA. Bivši župan Tončnik je lansko leto izplačal iz občinskega denarja preveč plače zase in za tajnika (okrog 1300 K). Občina zahteva ta denar nazaj, a Tončnik se brani in pravi, da so mu pri izvolitvi to obljubili. Odborniki pa o tem nočejo ničesar vedeti. Sedaj bo sodišče govorilo. Na naš zadnji dopis v «Domovini» so klerikalci za nedeljo sklicali shod svoje stranke, katerega

se je udeležilo krog 50 moških, nekaj otrok in mnogo žensk. Ker si Knol in njegovi kimovci ne upajo sami oprati grehe bivšega župana, so poklicali iz Ljubljane znanega kaplana g. Gabrovška, ki je dal v svojem govoru odvezo Tončniku glede na njegovo občinsko gospodarstvo. Rekel je, da to ni nič, če so se dobile napake, zato so pa revizorji tukaj. Župnik g. Knol in backi so mu pa pritrjevali. Pozival je volilce, naj še volijo klerikalne tiče v odbor, da jih bo krščanski svet pohvalil. Hvalil se je, da so drugod zopet volili odstavljene župane. Na opazko, naj pogleda v Kotredež in Kandrš, kjer so klerikalce čisto potlačili, da imajo od 17 odbornikov komaj še pet, je rekel kaplan, da je zmagal en komunist, nakar je moral slišati, da je tudi škof volil v Ljubljani komuniste. Cel klerikalni shod je bil samo zabavljanje na vse stranke, povedal pa ni, kaj so klerikalni tigri za ljudstvo storili. Povedal ni, da so se klerikalci bratili z Radičem, ki jim je sedaj figo pokazal, se zvezal z radikali in sedaj gliba za Slovence. Povedal ni, da se samostojni demokrati niso nikomur ponujali, klerikalci pa še sedaj iščejo pota, kam bi šli in če bi Pašič samo mezinček pomolil, pa bi klerikalci zgrabili za celo roko. Seveda govornik ni mogel zamuditi priložnosti shoda, da je zabavljaj na Žerjavovce, češ, da so prodali narodnost, vero in vse. Pri tem je delal cenene dovčipe, da so se mu backi smejali. Nazadnje je pa g. Knol prebral še zadnji dopis v «Domovini», se norčeval z njega, ni pa mogel reči, da ni resničen. Denarne knjige govore, in to se ne da utajiti, če g. Knol še bolj zabavlja na demokrate. Mi še enkrat ponavljamo: 10.000 K občinskega denarja bi bilo šlo rakom žvižgat, če bi revizor ne ugotovil preostanka. Če Tončniku ni prav in se čuti užaljenega, naj pa toži, da mu bomo pred sodiščem na podlagi računskih knjig dokazali njegove grehe. Zato ponavljamo še enkrat: Kdor bo volil v farovško skrinjico, ta odobrava Tončnikove polomije in če bodo še višje občinske doklade, naj se zabvali vsak davkoplačevalec klerikalnemu gospodarstvu.

KRAŠNJA. Večkrat smo se morali že pečati s tukajšnjim župnikom g. Knolom. Mož še vedno govori, da je vera v nevarnosti, pri tem pa ne vidi, kaj se godi okrog njega. Neka tukajšnja mati je zvedela od svojega štiriletnega sinčka take grde stvari, da še za odrasle niso primerne. Na vprašanje, kje je to videl in slišal, je povedal,

Anton Stražar:

Blizu tretje ure popoldne je bilo, ko so naši romarji po precej strmi poti dospeli v hrib na malo planoto in zagledali toliko priljubljeno cerkvico Brezje. Tistikrat je bila namreč le še majhna cerkvica — podružnica moženjske fare. Ko so počasi koračili proti cerkvici mimo orjaških hrastov in šli mimo košatega gabra, ki je stal tik pota, se Jaka nehote nekaj domisli in ustavi...

Njegovi znanci so počasi koračili dalje. Trdin pa si skrbno ogleda gabrovo deblo — glej, njegov važni spomin, ki ga je pred tremi leti z nožem urezal v deblo, se je še izvrstno poznal... Takrat sta stala s Katrico pri tem gabru in Jaka je urezal v skorjo debela srce in vanj svoje in Katričino ime. Dobro se še spominja, kaj je takrat svojemu ljubljenu dekletu govoril: «Katrica, naj bo tukaj urezano tvoje in moje ime — kot slovesna spominska obljuba na najino ljubezen. Kadar prideva na eBrzje kot mož in žena, se bova vselej tu ustavila!» A danes?

Jaka je kakor obsojenec gledal svoje delo na deblo. Solze so mu prišle v oči in kakor v omotici je počasi koračil dalje za romarskimi tovariši.

Tisto popoldne so bili vsi pri spovedi, pa tudi drugače so se dolgo zamudili v prijaznem Marijinem svetišču. Šele proti večeru so odšli iz cerkve, da si dobijo pri bližnjem kmetu, Urihovemu znancu, ležišče. Jaka si je ogledal kraj, kjer bo s tovariši prenočil, nato pa je še odšel venkaj — neka nevidna sila ga je gnala še enkrat h košatemu gabru.

Počasi korakajoč proti temu spominskemu kraju, ugleda pri gabru gosposko žensko; ko gre še bliže, vidi, da si ona z robcem briše oči... Jaku začne srce burno tolči — kaj, če bi bila Katrica...? Pa saj ni mogoče! Toda, videti mora, kdo je.

V resnici, ta gospa je bila Katrica — žena inženjerja Škrjanca!

Spoznala sta se zdaj takoj stara dva, nekaj tako ljubljena znanca.

Dosti nista govorila tisti večer. Nezvesti Jaka je znova prosil Katrico, naj ga ne preklinja in naj mu vse odpusti! Bil je zelo potolažen, ko mu je velikodušno znova zatrdila, da ga ne preklinja. Več mu pove prihodnje jutro ravno na tem spominskem kraju...

«Kako pa, da si tudi ti prišla ravno za to nedeljo semkaj na Brezje?»

«Veš, Primatova mati iz Krašnje so mi povedali, da prideš ti semkaj z znanci, pa sem še jaz šla... sama ne vem, kaj me je

tako gnalo... Sedaj pa lahko noč. Jaka, jaz grem k počitku h gostilničarju. Jutri ob sedmi uri pa se vidiva na tem kraju. Z Bogom!»

IV.

S solzami v očeh sta se poslovila... Katrica je rekla pri odhodu: «Ta stari gaber na Brezjah in vanj vrezano srce ostaneta priči najine kratke sreče in nesreče...»

Po jutranji šesti maši in obhajilu je Jaka povedal svojim tovarišem romarjem, da odide za dve uri obiskat znanca, s katerim sta bila pri vojaki skupaj in je tukaj v bližini doma. Domenil se je s tovariši, da ga počakajo pri cerkvi ali pred gostilno vsaj do devete ure, saj imajo potem še dosti časa za povratek.

Krasno spomladansko majniško jutro je bilo; sem od bližnjih planin je pihljaj hladen in blagodejen vetrič.

Dober streljaj od gabra je bila klopica. Jaka je stopal proti temu kraju, ugledal je že tamkaj svojo nekdanjo ljubljeno prijateljico, sdečo na klopici.

Z radostjo jo pozdravi in prisede k njej. In Katrica je takoj pričela razgovor:

«Vidiš torej, Jaka, ti in jaz sva bila oba dva nesrečna, zelo nesrečna zaradi najine ljubezni... Ali sedaj pripoznaš, da ni klicati Boga za pričo, kakor si ga ti, potem pa prisege ne izpolniti...»

«Spoznam in občutim sam na sebi!» odgovori skesano Jaka.

da dela tako pohujšanje med otroci neka članica Marijine družbe, cerkvena pevka in župnikova zaupnica, ki je vedno v župnišču, kamor prenaša pošte s cele Krašnje. Župnik g. Knol bi tedaj bolj krščansko dolžnost izvršil, če bi take stvari preganjal, ne pa tistih, ki nočejo njegovi škodljivi politiki slediti. Prosimo ga tedaj, naj se pobriga za to zadevo in ustavi pohujšanje med otroci.

KOTREDEŽ PRI ZAGORJU. Do sedaj vedno klerikalna občina Kotredež je dobila po občinskih volitvah dne 19. julija čisto napredno lice. V občinskem odboru je 12 naprednjakov in 5 klerikalcev. V občinskem svetu pa ni niti enega klerikalca. Prejšnji mučeniški župan Forte, ki ga je «Ilustrovani Slovenec» tako dobro pogodil, bi najlaže pri volitvah dokazal svojo mučeniško nedolžnost, pa se še na svetlo ni upal s svojim imenom. Najbrže mu bodo pa tovariši-klerikalci kot svojemu nepozabnemu sobojevniku sedaj postavili še spomenik z vsaj doprtnim kipom v nadnaravni velikosti. Tako proslavljajo klerikalci svoje zveste padle mučenike. Novoizvoljeni občinski svet in župan pa nam dajejo dovolj garancij, da se bo kotredeška občina krepko razvijala v naprednem duhu in da ne bo nikdar več v objemu črnih klerikalnih senc. — Z žalostjo v srečo morajo gledati klerikalni prvaki, kako tudi v litjskem okraju padajo njihove trdnjave. Dobro vemo, da mora poštenost v tem kraju zmagati, in zato naprej do popolne zmage!

HOTIČ PRI LITIJI. Občinske volitve v Hotiču so pred durmi. Po triletni poslovni dobi sedanjega občinskega odbora se je zdramil neki zaspani odbornik in na vso moč prišel hvaliti občinski odbor, kako pridno baje zna zapravljati občinski denar in da ga bodo še zapravljali, ker čutijo, da se jim bliža zadnja ura. Spomnili so se celo po 3 letih, da je treba tudi občinska pota popraviti, in pravijo, da bodo to v kratkem storili. — Konji županovi in občinski svetovalci imajo sedaj čas, material za šolo so že zvozili, za pokopališče tudi, sedaj pridejo ceste na vrsto, nazadnje pa «totenkamra», kamor bomo spremili kmalu cel občinski svet k večnemu počitku. Lepo so se gospod župan pripravili za zadnjo pot; uredili so pokopališče, tudi «totenkamra» bo urejena, pa čisto bodo lepo posuli, da bo pot k večnemu počitku udobnejša. Strah vas je, kajne, gospodje, da je našel občinski revizor tak polom v Vaši blagajni in občinskemu

gospodarstvu! Strah Vas je, pa še bolj Vas bo, ko bomo javnosti razkrili Vaša dela za blagor občine in ko bo celo Vašo klerikalno društvo javnost spoznala za «totenkamro».

KANDERŠE PRI LITJI. Občinske volitve v občini Kanderše so izpadle nad vse pričakovanje ugodno. Do sedaj popolnoma v klerikalnih rokah se nahajajoča občina je dobila pred časom zaradi slabega občinskega gospodarstva gerenta, moža čistega, trdnega in poštenega značaja. Završalo je med občani, odprle so se jim oči in spoznali so klerikalno zahrbtnost in samopašnost. Ustanovili so krajevno organizacijo demokratične stranke, ki je pri občinskih volitvah sijajno pokazala, da je kos svoji nalogi. Le tako naprej, možje, po poštenih potih ste krenili in ponosni boste enkrat, da ste obrnili hrbet onim, ki Vas že toliko časa le farbajo in vlečejo. V lepi napredni zmagi ste dokazali, da je bilo potrebno vreči bivšega župana Zajca, ki ga je «Ilustrovani Slovenec» sicer slikal kot mučenika, pri sedanjih volitvah pa ni dosegel niti namestniškega mesta. Čast za blagor občine delujočim možem, predvsem gg. Obreži in Kosu, čast tudi vsem naprednim volilcem, ki so tako možato dokazali, da je kanderška občina napredna. Ob Vaši zmagi Vam kličemo: «Pogumno naprej po lepo začrtani poti vzvišene demokratične misli!»

CERKLJE OB KRKI. Na dopis v «Slovencu» o samomoru orožnika g. Ivana Zavca, komandirja postaje Krška vas, odgovorjam naslednje: Kakor navaja pisec v «Slovencu», ni bilo pozno v noč, nego med 9.—10. uro zvečer. Tudi jaz nisem bil navzoč, ker sem takrat spal in me je prišla šele moja žena klicati, da sem napravil pravočasno red v gostilni; v tej zadevi priče na razpolago. Orožje g. Zavcu ni bilo v navadnem prerekanju odvzeto, temveč zato, ker je res izgubil svoje ravnotežje v gorjanskih gorah, prišel v mojo gostilno med mirne goste ter jih nadlegoval z zašnicami in grozil celemu obmizju z orožjem. Zato tudi zahtevam, da prekliče pisec v «Slovencu», kar se tiče moje osebe. Vse to je zahvala, ker sem pokojnega opetovano prosil, ko se je vračal domov: «Ivan, ostani pri meni, dam ti sobo, boš mirno prespal in jutraj bo vse v redu; kar ni prav, uredim jaz, da dobiš vse nazaj.» To v odgovor dopisniku «Slovenca», da ne bodo preveč verjeli njemu kakor tudi «Totenwirtu» v Cerkljah. — Ivan Vahčič, gostilničar in posestnik.

VAČE. Naš Sokol bo priredil v nedeljo 9. t. m. običajni letni javni nastop, združen z vrtno veselico. Svira «Moravska godba». Prosimo vsa bratska sosednja društva ter naklonjeno občinstvo, da poseti to prireditev v čim večjem številu. Preskrbljeno bo tudi za ples in «cribji lov» s krasnimi dobitki, ki bo zadovoljil vsakogar v polni meri. Zdravo! — O d b o r.

CERKLJE OB KRKI. Na dopis v «Slovencu» št. 167 odgovarjamo cerkljanski naprednjaki naslednje: Dopisnik bi nas rad smešil, toda njegov dopis spada v list «Vrtec», da bi ga otroci prebirali. Prosimo tudi tisto osebo, ki nas je opazovala, kako smo mi jokali zaradi odstopa ministrov gg. Žerjava in Pribičevića, naj se nam javi. Omenili ste, da nam je vse po vodi splavalo — nam ne, vam pa že pred dolgim časom, ker nestrpno čakate, da bi si zopet polnili nikdar site vreče. Bivši občinski odbor je namreč odbil podporo za semiško cesto, ki bi nam davkoplačevalcem povzročila mnogo večje doklade, dasi jih imamo že čez mero. Stari odbor je takrat odbil dovoljenje za podporo gradnje nove ceste, sedanji jo pa odobrava. Da je pa bivši župan g. Jelarič podpisal podporo za semiško cesto brez vednosti in odobrenja starega odbora, je to na njegovi lastni odgovornosti. Naš sedanji odbor obstoja pod vodstvom kaplana Tomazina in tajnika Ernesta. Pred vsako sejo se najprej vsi občinski odborniki kakor tudi župan podajo v župnijo ali v Katoliški dom na razgovor s kaplanom, ki jim polaga na vest, kako morajo na seji prikumovati. Ko je seje konec, se odborniki razidejo in ako kdo občanov vpraša bodisi enega ali drugega odbornika, kaj so danes «sejali», dobi odgovor, da vse sorte. Naš odbor tudi ne rabi dveh tajnikov; gospa Erženova zadostuje v naši občinski pisarni, ker je tudi zmožna za svoj posel. Kaplan g. Tomazin je že, kakor se sliši, zdavnaj prosil za premestitev iz Cerklj. Vprašamo, kaj je z njegovo rešitvijo. Od njega ustanovljeno izobraževalno društvo je še njega tako izobrazilo, da že nosi kratek suknjič (po domače rekele) in klobuk nazaj obrnjen na «auf biks». Občinski odbor je na eni svojih sej izvolil g. Tomazina za častnega občana, to morda zato, ker je Skopičane, Krško-vaščane in druge spravil ob elektrarno. Kmetje-posestniki bi z njo zaslužili nekaj denarja, zlasti pa bi delavci imeli dober zaslužek. G. kaplan si je gotovo premislil in ne odide iz Cerklj, ker mu najbrže prija naša letošnja debela pšenica in

«Jaka, čeprav me ni bilo sedaj v domačem kraju; ali vem za vse tvoje nadloge, ki so te obiskale, kar sem poročena. Pa vedi, tudi jaz nisem več srečna, kakor sem bila ... Vse ti povem, ker mislim, da bom laže prenašal gorje, ako vé zanj moj nekdanji, čeprav nezvesti ljubljene. Sam moraš sedaj spoznati, kake slabe posledice rodi — zavržena ljubezen! Ti si mene iz strahu pred mojo revščino zavrnil, pa si spraviš potem sebe in vse domače v nesrečo. Kaj ne, da je tako?»

«Res je ...!»

«Vidim, da imaš ti malo časa in nerad bi videl, če bi naju kdo tvojih znancev videl. Zatorej me poslušaj, prav ob kratkem naj ti povem nekaj iz mojega sedanjega življenja. Sreča je opoteča; to izkušam sedaj že v drugo, prvič pri tebi, sedaj pa kot poročena. Takrat vem, da so mi vsi domači zavidali, ko sem se kot nevesta peljala poleg svojega ženina — a danes vem, da nobeno hribovsko dekle ne stopi na moje mesto. Prve mesece me je moj mož domala na rokah nosil. Pa šel je po službenih potih merit zemljo na neko dolenjsko graščino. Oh, od takrat pa se je začelo moje gorje ...! Tam ga je ujela s sladkimi besedami popolnoma v svoje mreže graščakova sestra, grda, ničvredna ženska! Od tistega časa je začel mene prezirati — sedaj pa je več pri njej, kakor pri meni doma. Kaj praviš, ali je to kakšno življenje? Podobna sem teličku, priklenjenemu na zlato verigo. Tako, Jaka, sedaj sem ti v kratkem

povedala svojo težavo, ampak upanje imam, da se še skonča, če ne na tem, pa na drugem svetu!»

Jaka je vstal in urezal v gabrovo deblo ravno nad srcem še mornarsko sidro; v rezbariji je bil več.

«Čemu znova vrezuješ v deblo? ...»

«Veš, v spomin na najin današnji sestanek,» odgovori Jaka.

Med tem lo že začeli prihajati romarji; posamezno in v družbah, vračajoč se vsak na svoj dom.

Male skupine so pele mimo nju gredoč:

«Marija, k Tebi vboge reve —
mi zapuščeni vplijemo
objukani otroci Eve —
v dolini solz zdihujemo.
O Marija, o Marija,
ne pozabi Ti na nas —
stoj nam Ti na strani
vsaki čas! ...»

Nesrečna človeka — nekdanja ljubljena, ki ju je kruta usoda tako razdvojila, sta se poslovala. Parkrat se je še Jaka ozrl nazaj, ko je šel proti cerkvi.

Znanci Jakovi so takoj videli, da je zelo zamišljen in potr. Šaljivi godec Uriha ni mogel drugače, da mu je začel nagajati:

«Ti, Jaka, ali so ti gospod naložili pretežko pokoro, ali pa si mogoče srečal danes kako prav grdo babnico in te sedaj od nje nega pogleda glava boli, ko se tako držiš, kakor pepelnica sreda.»

«Ne eno ne drugo ni bilo, Uriha! Povej nam rajše ti sedaj kako zabavno, da bo krajša pot. V Kranju pa ti dam za vinsko žganje.»

«Tisto pa že, tisto! Samo, če me Bernard ne bo ozmerjal?»

«Prismoda prismojena, govori, kar hočeš, saj boš moral sam odgovor dajati.»

«Torej Bernard mi je dovolil, pa vam bom eno povedal.»

Šaljivi Uriha je začel:

«Pri svetem Vlbku (Volbenku), ki je mala podružnica v visokih hribih, so svojčas živeli trije bratje. Ker so bili čisto blizu cerkve, so oni opravljali mežnarsko službo. Živeli so kar vsi skupaj, ženske niso marali k sebi, to pa radi skoposti ne. Bali so se torej žensk in pa otrok, ki bi jih morali živeti in oblačiti.

Ti trije bratje so bili torej grozno skopi, za šestico bi vse tri spravil vrhu Kamniških planin. Vedno so si želeli, da bi jim kdo povedal za kakšen «šac» (zaklad).

Pa se oglasi nekega dne pri teh bratih tujec. Ko jim je povedal, da zna zaklade odkopavati, ga izredno imenitno pogostijo.

In tujec jim je slovesno govoril: Tisto vem, da si vi želite dobiti zaklad. Jaz vem zanj. Samo suho zlato je notri. Toda delati boste morali tako, kakor vam bom velel! To rečem: Vi meni prinesite ves denar skupaj, to bo in mora biti za — vražje mamilo. Nato vas zaklenem v cerkev in bom skozi cerkevno okno trikrat zaklical: «Ali vas kaj gre-

rujno vinčee. Imenitno je bilo na neki zadnjih sej. Prišla je preprosta ženska po svojih opravkih v občino, a jo je kaplan nahlulil: »Danes tukaj nimate ničesar iskati, danes je seja!« Žena pa mu je odločno odvrnila: »Vi, gospod kaplan, vi tudi ne. Tukaj je hiša za občane gospodarje, ki davke plačujejo in ne za vas, vi spadate v cerkev; tam je vaša služba. Saj Kristus tudi ni zmiraj na občini visel kakor vi kot njegov namestnik. Da boste vedeli, da tudi preprosta ženska nekaj ve.« Dopisnik v »Slovenec« omenja tudi našega nadučitelja, ki par odbornikom krajnega šolskega sveta preveč natančno v račune pogleda. Sicer pa naj ima »Slovenec« dopisnik veselje za svoje čenče.

SV. MARTIN NA POHORJU PRI SLOV. BISTRICI. Prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 16. t. m. v primeru slabega vremena pa 23. t. m., veliko tombolo. Vabimo torej prijatelje gasilnega društva, naj pridno sežejo po srečkah, katera stane komad 5 Din. Glavni dobiki so: 1 lepa telička, 1 ploh (2670 cm²), ovce, kože, majnikovo drevo, 26 m dolgo, 1 seženj drv itd. Prosimo, da nas na ta dan v obilnem številu obiščete. Prostovoljno gasilno društvo Sv. Martin.

MALA NEDELJA. Prireditev tukajšnjih dijakov dne 19. julija je uspela v kljub brezbriznosti in nezanimanju gotovih ljudi domačinov nad pričakovanje lepo. V bodoče bo treba društvene interese otresti raznih osebnosti. Narodno kulturno društvo se ima tukajšnjemu dijaštvu in pevskemu oktetu iz Ptuja zahvaliti za dober moralen in gnoten uspeh prireditve. Za 23. avgusta se pripravlja uprizoritev Tolstojevе drame »Moč teme«. Sodelovalo bo okrog 30 oseb, ki nasto-

va?« Vi mi morate pa vselej odgovoriti: »Nič, čisto nič nas ne greva za denar!«

Bedaki neumni so res znesli skupaj ves denar in ga izročili lopovu.

Znameniti čarodej je denar spravil k sebi, brate pa zaklenil v cerkev. In kakor je rekel, tako je delal. Trikrat je neumnežem zaklical skozi cerkveno okno, če jim je kaj žal za denar. Seveda so mu vselej odgovorili, da nič. Tujec pa je sam med seboj godrnjal: No, če vam ni nič hudo za denar, ga pa z mirno vestjo odnesem — zaklad pa si sami iščite, jaz ga že imam! Tujec jo je nato popihal, bratje pa so bili vso noč zaprti v cerkvi. Šele drugi dan so jih ljudje rešili iz prostovoljnega zapora. Še prijaviti se bedaki niso upali svoje sramote...

Vidite, tako se godi ljudem, ki se dajo imenitno za nos potegniti!

Tako je skončal godec Uriha. Še Bernardu je zgodba ugajala in je rekel: »No, me veseli, da si nam saj nekaj bolj pametnega povedal!«

»Vidiš, Bernard, da znam tudi jaz kaj pametnega povedati — samo, če hočem.«

»Ker je do Kranja še precej dolga pot, naj vam pa še jaz eno povem!« se oglasi Matevov Tone.

»V mojih mladih letih je še bilo. Takrat je še posebno slovela kupčija z drobnico in ovsom. Od nas so hodili krepki fantje in možaki na Štajersko, notri v Luče, po oves in drobnico. Iz naše vasi so hodili Prelovškovi pa Liščev Jozelj iz Podkrajja. Ta je v Lučah kupil le par ovac, pa domov jih je vselej pritiiral po petnajset ali dvajset. Kako je delal? Naj vam povem!

Ko je Jozelj prišel s svojimi ovci na planino, kjer so pastirji pasli, je narezal trt in z njimi zanke za na vrat. Spustil je nato naskrivaj svoje ovce med celo krdelo, pa začel pastirje klicati na pomoč. Vpil je: Pomagajte mi, pomagajte loviti, vse ovce so mi odšle med vašo! Ko so ga pastirji vpraševali, katere so njegove, jim je navihaneč govoril: Tiste, ki imajo trte okrog vratu.

Ko so pastirji begali za ovci, je Jozelj le-te-m skrivaj natikal trte na vratove.

(Dalje prih.)

pijo v ruskih narodnih nošah. Že sedaj opozarjamo vse sosede in domačine, da si ogledajo vsi to krasno rusko igro, ki bo nudila vsem izreden užitek.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VELIKA ŠKODA NA LETOŠNJIH PRIDELKIH.

Letošnja letina je po mnogih krajih hudo prizadeta po črvih. Videli sem njive, na katerih bi se imeli pridelati pesa in turščica, pa so skoraj prazne in gole. Le tu in tam stoji še kaka rastlina, vse drugo je uničeno. Več ali manj pa trpijo vsi sadeži in po mnogih legah tudi travniki. Škoda, ki zadeva posamezne gospodarje, je velika, naravnost ogromna pa je škoda, ki jo trpimo v celoti, ki jo trpijo posamezne vasi, cele občine in okraji. Koliko bi se lahko pridelalo žita in drugih pridelkov, ako bi ne glodal na koreninah nesrečni črv! Po pet in šest jih spodjeda korenine na posameznih rastlinah. Strašno se maščuje naša premala briga ob kebrovih letih. Namesto da bi ta mrčes z vsemi silami zatirali, smo zadovoljni, če ga naberejo par mernikov, kar je seveda toliko kot nič. Pri nas ga mirno trpimo, dasi nas od leta do leta uče bridke izkušnje, kako nevarna je ta golazen.

In ta škoda nas niti sedaj ne spravlja iz ravnotežja! Niti sedaj se ne potrudimo, da bi pobirali te črve za brazdo, ko pripravljamo zemljo za ajdovo sevo. Mirno jih gledamo, kako se valijo iz zemlje in kako se s prihodnjo brazdo zopet zakrijejo. Na mnogih njivah so brazde kakor posute s temi belimi črvi, pa ni nobenega, da bi jih pobiral in pokončeval! Raje jih pustimo, da nam uničujejo in znižujejo prihodnje sadeže. Ne razumljiva je ta naša kratkovidnost in površnost! Res je, da nas ob ajdovi sevi lovi delo na vseh koncih in krajih, ali tako daleč se ne smemo zapuščati, da bi mirno in ravnodušno trpeli škodo, ki nam jo prizadeva ta požrešni in nevarni mrčes. Tudi pri nas moramo priti tako daleč, da se bomo znali braniti pred škodo po črvih.

Letos imamo *črivo leto*. V takih letih je treba storiti, kar se da in kar je mogoče, da se taka škoda odvrta. Če so njive do malega prazne, naj se preorjejo in s kakim drugim sadežem obsejejo. Pri oranju je pa črve pobirati in pokončati, da ne bodo naprej delali škode. Letošnji črvi bodo škodovali še vsem letošnjim sadežem, pa tudi še prihodnje leto do meseca junija. Za plugom je treba s košaro pobirati črve, da jih po možnosti zatremo. To je v takih letih *neobhodno potreba*, da se rešimo te nadloge. V kebrovih letih je pa na vso moč nabirati hrošče in jih pokončavati.

Čudno, da spričo vseh dosedanjih izkušenj tako malo storimo za pokončavanje hroščev in črvov! Prepričan sem namreč, da bi jih pri nas vse bolj pridno nabirali in da bi jih dosti več nabrali, ako bi jih kdo hotel skupovati in dobro plačati! Če jih imamo nabirati v svoj prid, je pa vse polno izgovorov! To je za nas slabo izpričevalo, ki vrh tega kaže, da smo sami krivi, če nas tepejo slabe letine, zaradi tega ker jih prizadevajo črvi.

PRED KOŠNJO OTAVE.

Če pregledujemo naše travnike sedaj pred košnjo otave, vidimo skoro povsod dosti divjega korenja. Nekateri travniki so ga tako polni, da je ves travnik bel samega cvetja. Ob ta plevel se navadno nihče ne spodtika, dasi nam mnogo škoduje.

Če divje korenje v takih množinah nastopa, postane prav hud plevel, ne le zaradi tega, ker izpodriva druge dobre rastline, ampak tudi zaradi tega, ker daje prav slabo krmno in malo krmno. Čudno, da ga tako mirno gledamo! Vseeno nam je, ali ga je več ali manj, namesto da bi ga preganjali. Ob košnji otave nam že dozori in tako se nam od leta do leta naprej zaseje. Domu pa spravljamo prazne palice in prazne kobulice.

Divje korenje je enoletna rastlina, ki se razmnožuje s svojim semenom. Lahko bi se ga zaradi tega rešili v par letih, če bi nam bilo resno na tem. Da se ga znebimo, ni treba nič drugega, kakor da mu obžanjemo ali pa da mu s koso poklestimo cvetoče kobulje, tako da ne pridejo do semena. Z obžanjem cvetja mu vzamemo možnost, da bi napravilo seme in da bi se zopet naprej zasejalo.

Ta način odvrta je nekaj novega, toda se dá prav lahko izvajati. S srpom gre delo hitro od rok, pa tudi s koso se dá dobro obglaviti. Že drugo leto se bo poznal ugoden uspeh tega dela, v par letih se bo pa divje korenje tako izgubilo, da bo ta plevel do malega odpravljen.

Če pomislimo, kako pusto in kako malo krmne nam daje divje korenje, se moramo čuditi, da ga tako mirno trpimo po naših travnikih! Vsak pameten gospodar bo na takih »korenjevih« travnikih rad posegel po srpu ali pa po kosi in mu bo poklestil tisto cvetje, da mu napravi konec življenja.

Pri nas bi bili travniki lahko vse bolj čisti od enega in drugega plevela, ako bi se le nekoliko bolj brigali za taka-le vprašanja in ako bi ne puščali travnikov preveč v nemar. Za malega posestnika so to važna vprašanja, ker mora tak posestnik na malem prostoru dosti pridelati, da bo lahko izhajal.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Zaradi porasta dinarja kažejo cene v splošnem nagibanje k slabljenju. Edino turščica se je v ceni precej držala. Na novosadski blagovni borzi se je trgovala pšenica za takojšnjo dobavo po 285 Din, za dobavo v avgustu pa po 287 Din 50 p do 270 Din; ječmen je dosegel ceno 200 Din, oves 220 do 230 Din, moka »0« 450 Din, turščica 180 do 185 Din za 100 kg. Promet je vobče majhen.

ZIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu so cene živini poskočile za 50 p do 1 Din 50 p pri kilogramu. Nakupovalo se je precej za izvoz v Italijo in Avstrijo. Za kilogram žive teže so notirali: voli, prvovrstni 9 Din 50 p do 11 Din 50 p, drugovrstni 7 Din do 8 Din 50 p, tretjevrstni 6 do 7 Din; biki 6 Din do 6 Din 50 p; krave, prvovrstne 6 do 7 Din, drugovrstne 5 do 5 Din 25 p, tretjevrstne 3 Din 50 p do 4 Din; teleta 9 do 10 Din; hrvatske svinje, mesne 13 do 14 Din, debele 18 Din 50 p do 20 Din. Konji so se trgovali po 2000 do 8000 Din za komad.

KRMA. Dovož krmne na zadnji zagrebški sejem je bil obilen. Cene: detelja 100 Din; seno, prvovrstno 65 do 75 Din, drugovrstno 50 do 70 Din; slama 50 Din za 100 kg.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 5. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 775 do 785 Din, 100 nemških zlatih mark za 1317 do 1327 Din, 100 italijanskih lir za 200 Din 62 p do 203 Din 2 p, 1 dolar za 55 Din 15 p do 55 Din 75 p, 100 češkoslovaških kron za 163 Din 52 p do 165 Din 52 p.

= **Razstava živine na letošnjem Ljubljanskem velikem sejmu.** Kakor lani se bo priredila tudi letos v okviru Ljubljanskega velikega sejma razstava živine. Interesenti se opozarjajo, da je zadnji čas za prijavo do 20. t. m. Prijave sprejema Kmetijska družba.

= **Zadnji čas je, da se še ostale tvrdke prijavijo k udeležbi letošnjega Ljubljanskega vele-sejma (od 29. avgusta do 8. septembra).** Prijavljenim tvrdkam se je prostor že dodelil. Na razpolago je reflektantom še nekaj kvadratnih metrov prostora samo v G- in F-paviljonu, medtem ko so paviljoni E, H, J, K in L že zasedeni. Polpokritega prostora je še nekaj na razpolago in na prostem dovolj. Prostor se dodeljuje po vrstnem redu dohoda prijavnice. Rezervirajo se pro-

stori samo na podlagi prijavnice in se samo na dopise ne more ozirati. Kupcev je že danes prijavljenih veliko število iz vseh krajev, zlasti tuzemstva in Italije. Uverjeni smo, da nam bo letošnji velesejem prikazal sliko oživljajočega se narodnega gospodarstva.

— **Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo.** Pogajanja za sklenitev te pogodbe so v glavnem zaključena in bo v kratkem času podpisana.

— **Stanje posevkov v naši kraljevini** je bilo po uradnih podatkih od 1. do 15. julija t. l. zelo dobro, zlasti v Srbiji in v delu v Bački ter Sremu. Žetev ječmena je bila v tem času končana in prikazuje dobre uspehe.

— **Hmeljska letina v Češkoslovaški.** Po vesteh iz Zateca bo pridelek hmelja v tamošnjem okrožju dosegel letos dve tretjini lanskega pridelka. Blago bo izvrstno. Cene slabijo in se je zadnje čase prodajal lanski hmelj po 2250 do 2300 češkoslovaških kron za 50 kg (to je v naši vrednosti 74 do 76 Din za kilogram).

— **Dobra svetovna žetev** se nam obeta letos. Zlasti v Evropi se skoro vse države hvalijo, da imajo dobre žetve. Tudi Rusija bo imela letos znaten višek nad domačo potrebo in bo mogla izvoziti precejšnje količine.

BELEŽKE

+ **Stjepan Radić za podražitev sladkorja.** Ko je bil St. Radić pred 14 dnevi v Beogradu, je izjavil tamkaj, da je po njegovem mnenju sladkor luksuz za kmeta in da bo delal na to, da se sladkor podraži. Po Radićevem mnenju bi moral kmet otepati samo krompir in koruzo, sladkor pa je le za take gospode, kakor sta on in poslanec Pucelj. Toda sladkor ni luksuz, ampak je za zdravje potrebna hrana ravno tako kmetu kakor gospodu. Stjepan Radić naj nikar ne misli, da se bo kmet preobjedel sladkorja, ki je itak že dovolj drag in že brez napovedanega Radićevega podražanja sladkorni tovarnarji dovolj zaslužijo. Radićevci so res lepi zastopniki kmeta, ker mu napovedujejo podražitev njegovih potrebščin. Pucelj, ki je zaveznik Radića in je vstopil v njegovo stranko, doslej še ni izjavil, da se ne strinja z njegovo trditvijo. Tudi »Kmeti list« molči o tej stvari. Že ve zakaj! Naš kmet namreč ne sme zvedeti resnice o radićevski gospodi!

+ **Radićevci rabijo denar!** Beograjski listi poročajo, da se bo osnovala v Zagrebu podružnica Državne hipotekarne banke, katere delokrog bi se raztegal na Hrvatsko in tudi na Slovenijo. V to podružnico bi se ne stekali samo vsi javni fondi iz Hrvatske, ampak tudi vsi taki fondi in sirotinski denarji iz Slovenije, ki so bili do sedaj naloženi v naših denarnih zavodih in ki so služili za potrebe našega narodnega gospodarstva. Mi nimamo ničesar proti temu, ako osnuje RR vlada v Zagrebu podružnico Državne hipotekarne banke za hrvatske pokrajine, odločno smo pa proti, da bi radićevci razpolagali z našim denarjem. Ako je že potrebno, naj osnuje Državna hipotekarna banka podružnico tudi v Sloveniji, da bo naš denar ostal tukaj doma in da bo služil našim potrebam. Radićevci naj nikar ne mislijo, da je vsa Slovenija zanje, ako je poslanec Pucelj vstopil v njihovo stranko. Poslanec Pucelj še dolgo ne bo predstavljal vse Slovenije, saj še Velike Lašče niso vse na njegovi strani, četudi je tam doma.

+ **Slovenijo bi radi okupirali!** V Zagrebu izhaja nekaj listov, ki zastopajo interese hrvatskih židov. Ti listi se tudi zavzemajo za Radićevo stranko, od katere pričakujejo, da bo sedaj na vladi preskrbela kaka korita tudi za židovske kapitaliste v Zagrebu. V svoji domišljavosti so začeli sedaj pisati, da je potrebno, da se v Slovenijo uvede popolnoma nova politika, ki bi omogočila, da bi se vse slovensko gospodarstvo osredotočilo v Zagrebu. Tako politiko naj bi vodila Radićeva stranka, ki jo pri nas podpira in

zastopa poslanec Pucelj. Zagrebškim židom se namreč skomina po lepih slovenskih krajih, ker jim je kljub sporazumu med radićevci in radikali pot v srbske pokrajine zaprta. Mislijo namreč, da bi morali račun za ta sporazum plačati Slovenci. Toda Slovenija ni Abrahamova dežela in tudi Izakova ni, pa bodo zato zagrebški židje ostali še nadalje samo pri svojih željah. Naj bodo zadovoljni, da so dobili Pucelja, več jim Slovenci nikakor ne mislijo odstopiti, ne ljudi ne blaga, ker odklanjajo radićevske politične metode, za katerimi se skriva zagrebški židovski kapitalizem. V Sloveniji doslej ni bilo židov, pa se jih bomo tudi v bodoče obranili. Smo namreč Slovenci vsi pismeni!

DOMAČE NOVOSTI

* Iz tehničnih vzrokov je današnja »Domovina« izšla v četrtek namesto v petek.

* **Vse naročnike »Domovine«, ki še niso poravnali naročnine za prvo polletje, prosimo, da store to sedaj.** Položnice so prejeli že vsi, nekateri celo po dvakrat ali trikrat. Naročnike pa, ki imajo naročnino poravnano za prvo, a ne še za drugo polletje, prosimo, da jo plačajo, ako ne takoj za celo drugo polletje, vsaj za tretje četrtletje. Naročnina znaša četrtletno 7 Din 50 p, polletno 15 Din, celoletno 30 Din.

* **Slovesna otvoritev liške železnice** se je izvršila 25. julija. Po vsej liško-dalmatinski progi od Gračaca do Šibenika in Splita se je zbralo na kolodvorih polno občinstva, ki je navdušeno pozdravljalo otvoritvena vlaka, ki sta pripeljala iz Beograda in Zagreba zastopnike vlade in druge goste. Ob tej priliki so se vršile v Šibeniku in Splitu velike svečnosti. V Splitu so otvorili naslednji dan tudi Jadransko-dalmatinsko razstavo. Nova dalmatinska železnica ni samo velikega gospodarskega pomena za Dalmacijo, ampak tudi za vse ostale naše pokrajine, ki so z njo dobile nov dostop do dalmatinskih luk, kar bo brezdvomno v velik prospeh naše trgovine, zlasti pa našega izvoza.

* **Pašiću se vrača zdravje.** Po zadnjih vesteh iz Karlovih vari se je zgravstveno stanje ministrskega predsednika Pašića zelo zboljšalo.

* **Naši ministri v Sloveniji.** Na Bled je prispel notranji minister Maksimović, ki je bil sprejet od kralja v avdienci. Finančni minister dr. Stojadinović se nahaja na oddihu pri svoji rodbini v Predvoru pri Kranju. Minister za pošte in brzojav dr. Superina nastopi sredi avgusta inspekcijsko potovanje po Sloveniji.

* **Otvoritev postajališča v Mednem.** V nedeljo se je izvršila svečana otvoritev postajališča v Mednem. Prispevali so finančno k zgradbi šentviška občina, trgovec in gostilničar v Mednem g. Janko Cirman ter železniška uprava. Največ zaslug, da se je načrt tako hitro izvedel, ima šentviški gerentski sosvet z načelnikom g. Matjanom, ki je poiskal primerne zveze ter priporočil izvedbo načrta takratnemu ministru za šume in rudnike dr. Jerjavu, ki se je z vso odločnostjo zavzel za stvar in tako pripomogel, da je Medno dobilo svoje postajališče.

* **Dve novi podjetji v Ormožu.** Iz Ormoža nam poročajo, da v kratkem pričneta z obratom nova podjetnika: g. J. Dogša z izdelovanjem mila, g. V. Radanić pa s trgovskim vrtnarstvom. Mladima podjetnikoma želimo obilo uspeha.

* **Neznano letalo nad Ljubljano.** V ponedeljek je krožilo nad Ljubljano v veliki višini neznano letalo bele barve. Na ljubljanskem polju se je spustilo nad vodovodom nekoliko niže, tam dalje časa krožilo, nato pa odletelo v smeri proti Kamniku. Gledalci trde, da je bilo letalo italijansko.

* **Potres v ljubljanski okolici.** V noči od nedelje na ponedeljek je bil v ljubljanski potresni opazovalnici zaznamovan potres v razdalji 10 km od Ljubljane. — Kakor javljajo iz Kranja, so v ponedeljek zjutraj nekaj minut po drugi uri čutili srednjemočan potresni sunek v vaseh med

Kranjem in Goričami. Škode potres ni povzročil. Istega dne so čutili precej močen potres z dvema sunkoma v Komendi.

* **Vsem organizacijam in poverjenikom SDS v mariborski oblasti** javljamo, da smo na željo večine krajevnih organizacij za mesec avgust 1925. projektirani politični šoli v Mariboru in Celju odložili na kasnejšo dobo ter bomo pravočasno sporočili, kdaj se bosta šoli vršili. Vsekakor pa prosimo še one krajevne organizacije in poverjenike, ki tega še niso storili, da čimprej javijo udeležence političnih šol. — Oblastni odbor SDS.

* **Trboveljske novice.** G. Jurij Ferenc, zidar,ski mojster v Trbovljah, je pričel pripravljati prostor za zidanje nove stanovanjske hiše za občinske uslužbence. — Na obnem zboru Zdrružne elektrarne se je po izpremambi pravil pritegnil v načelstvo, ki je ostalo drugače neizpremenjeno, Franc Florenini, posestnik, in Vinko Grabnar, sedaj načelstvo 9 članov. V nadzorstveni odbor so bili izvoljeni gg.: Franc Meterc, uradnik TPD; Ivan Pust, posestnik; Ivan Bergler, posestnik; Franc Florenini, posestnik in Vinko Grabnar, rudar. — Bratovska skladnica je imenovala kot svojega tretjega zdravnika v Trbovljah g. dr. Toneta Cizlja, do sedaj zdravnika v ljubljanski ženski bolnici. — Ob priliki 55 letnice laškega gasilnega društva je bil odlikovan z zlato kolajno g. Franc Kajtna, občinski tajnik v Trbovljah. — Te dni bo podpisana pogodba med Bratovsko skladnico in Družbo usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlanskega v Ljubljani, s katero bo nastavljenih v novi bolnici 8 usmiljenih sester. — Pri požarnem pregledu v trboveljski občini, ki se je vršil 17 dni, se je ugotovilo, da je nešteto hiš, pri katerih ni zadoščeno zakonskim predpisom. — Pri izrednem obnem zboru gasilske župe je bil izvoljen za načelnika namesto g. Dežmana, ki odhaja v Maribor, g. Franc Guček. Kot nov član je bil izvoljen v odbor g. Oroslov Kos iz Radeč. — Sreško glavarstvo bo imelo v sredo, dne 12. t. m. uradni dan v Trbovljah. — Preteklo nedeljo so priredila vsa narodna hrastniška društva, kakor Sokol, Glasbeno društvo, Čitalnica, Gasilsko društvo, Strelski klub in obe Ciril-Methodovi podružnici veliko ljudsko veselico v Hrastniku v prid novo zgrajenega Narodnega doma. Škoda, da je velik del obsežnega sporeda moral odpasti zaradi nenadne dežja. — V nedeljo 9. t. m. ob 3. popoldne se bo vršil v trboveljski šoli občni zbor Kmetijske podružnice z običajnim dnevnim redom. — Zlata kolajna se bo izročila na slovesen način ob priliki veselice hrastniškega gasilskega društva 15. t. m. g. Podmeniku iz Hrastnika. — V pijačnosti je pričel streljati na Njivi z vojaško karabinko rudar Franc Lebar. Zadel je nekega svojega tovariša, toda samo v roko. — Avto-družbo je prevzel z 2. t. m. namesto odstopivšega g. Josiapa Stroja g. Pavel Rozin, ki se je vrnil iz Amerike v svoj domači kraj. Tako je sedaj ta Avto-družba v rokah dveh bratov gg. Pavla in Miloša Rozina. — Zlato poroko praznujeta v nedeljo 9. t. m. zakonca Josip Moll st. in Marija Mollova. Obče spoštovanemu paru naše iskrene čestitke! — Koncert Delavskega glasbenega društva iz Ljubljane je bil zelo slabo obiskan. Navzočih je bilo okoli 40 ljudi. Kakor je znano, bojkotirajo »Svobodaši« skoro vsako prireditev, ki jo prirede nedomačini. — Izlet Društva rudniških nameščencev na Klek se je zaradi hudega naliva popolnoma izjalovil. Zato se bo vršil ponoven izlet, in sicer najbrže 16. t. m. — V Sokolskem domu je prevzel gostilno in obnem upraviteljstvo doma g. Ferdinand Arzenšek, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike.

* **Smrtna kosa.** V Strugah na Dolenjskem je nenadoma umrl g. Janko Modic, posestnik in trgovec. Pokojnik je bil marljiv in podjeten človek tre ljubezniv družabnik. — V Kranju je umrl g. Ivan Bedenk, posestnik, gostilničar in trgovec. Pokojnik je bil v svoji okolici znana osebnost in je užival splošen ugled.

* **Umrli je na Igu znani tamkajšnji gostilničar in posestnik g. J. Štrumbelj.** Blag mu spomin!

* **Okrožna gasilska vaja v Senčurju pri Kranju.** V nedeljo 2. t. m. so priredila gasilna društva Senčur, Volje, Voklo, Luže, Velesovo (včlanjena v kranjski gasilski župi) veliko skupno vajo v Senčurju, ki je vzbudila splošno zanimanje in priznanje. Društva kakor posamezni člani so dokazali najhitrejšo gasilsko pripravljenost in strogo disciplino. Pod spretnim vodstvom načelnika gasilnega društva v Senčurju g. Martina Sušnika se je vršila vaja mirno ter uspela v vsakem oziru povoljno. Po vaji je bila zanimiva tekma brizgalen; poleg nove brizgalne so starejše brizgalne tudi dobro funkcionirale.

* **Naš srebrni drobiž pride te dni v promet.** So to novci po 1 in 2 dinarja. Na eni strani novcev je krona in napis «1 dinar», odnosno «2 dinara», na drugi strani pa podoba kralja ter napis «Aleksandar, Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca».

* **Proslava proglatitve Domžal za trg se bo vršila v nedeljo v Domžalah.** V soboto zvečer bo obhod z godbo in bakljado.

* **Nesreča zaradi električnega toka.** V ptujski pekarni pri sv. Antonu je tamošnji laborant prišel pri delu po neprevidnosti v stik s tokom, ki ga je vrgel v nezavest. Na pomoč poklicani zdravnik je nudil ponesrečencu prvo pomoč.

* **Velik požar v Rušah.** V Rušah je te dni nastal požar pri posestniku Ivanu Jugu. Zgoreli sta stanovanjsko in gospodarsko poslopje. V nevarnosti je bila vsa vas, toda gasilskim društvom se je posrečilo omejiti ogenj.

* **Strela je užgala župnikovo gospodarsko poslopje v Kresnicah.** Gasilec iz Litije se je posrečilo rešiti iz gorečega hleva šest glav živine. Poslopje je zgorelo do tal.

* **Z motorjem se je smrtno ponesrečil 28letni trgovski potnik g. Viktor Deisinger iz Spodnje Šiške pri Ljubljani.** Pokojnik je bil splošno priljubljen med tovariši in trgovci ter kot izvrsten šaljičevce povsod dobro došel. Blag mu spomin!

* **Neurje v okolici Celja.** Prošlo nedeljo je velik deževni naliv napravil mnogo škode v vaseh Babno, Medlog in drugih krajih celjske okolice. Potok Ložnica in druge vode so močno narasle ter poplavlile polja in travnike.

* **Težka nesreča.** Na postajališču v Birčni vasi na Dolenjskem je 45letni železničar Josip Peček pri skoku iz vlaka tako nesrečno padel pod drugi vlak, da so mu kolesa odrezala obe nogi. Prepeljan je v ljubljansko bolnico.

* **Toča in neurje nad Rogaško Slatino.** V nedeljo popoldne je nad Rogaško Slatino nastala huda nevihta z debelo točo. Tudi v Dravski dolini je bilo istega dne hudo neurje. Toča je napravila veliko škodo zlasti v vinogradih.

* **Hrošči v juliju.** V Drenoveh v Slavoniji so se pojavili hrošči v velikih množinah. Zakasneli so se torej za cela dva meseca.

* **Neurje v Zumberku.** V Zumberku v Gorjančih je zadnje dni velik naliv napravil na polju mnogo škode. Na več krajih je tudi treščilo. V vasi Magovci sta zgoreli hiša in gospodarsko poslopje neke siromašne žene. Dan poprej je treščilo v gospodarsko poslopje nekega posestnika v vasi Maliči.

* **Na smrt obsojenemu morileu se je omražil um.** Morilec Hodko, ki je bil pri zadnjem celjskem porotnem zasledanju obsojen na smrt na vislicah, je postal duševno bolan. Apatično leži ves dan na postelji buli predse in zavrača vsako hrano.

* **Trgovina z dekleti v Zagrebu.** V Zagrebu je prišla policija te dni na sled organizirani družbi trgovcev in trgovk z dekleti. Aretiranih je bilo doslej v Zagrebu 45 oseb, ki so imele zaupnike po raznih krajih države. Družba je privabljala neizkušena dekleta pod pretvezo, da jim preskrbi dobre službe, nato pa jih na razne načine spravljala v javne hiše v državi in tudi izven nje. Doslej so ugotovili 27 nesrečnih deklet, starih po večini komaj 14 do 17 let, ki so bile proti lastni volji prodane v javne hiše. Nekatera med njimi so že okužena po spolnih boleznih in so zato bila odvedena v bolnico. Odkrijte te družbe osvetljuje silno moralno propadlost, kateri zapada Zagreb.

* **Borba stražnika z blaznežem.** Na Marijinem trgu v Ljubljani je ustavil v torek ponoči stražnik mlajšega moškega, ki je pel in vriskal, kakor da je na paši. Toda stražnik je slabo naletel, kajti možak se je besno zapodil vanj ter ga pričel obdelovati z nogami in rokami. Stražnik je moral poklicati na pomoč dva svoja tovariša in šele vsem trem se je posrečilo ukrotiti divjega moža, ki so ga takoj spoznali za zblaznelega. V policijskem zaporu so možaku, 28 letnemu Josipu Velkavrhju z Vrhnike, morali nadeti prisilni jopič, nakar so ga spravili v blaznico.

* **Čudne tele.** V Zgornji Voličini pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je povrgla krava posestnika Mihaela Perka pravcati nestvor teleta, ki je imelo dva gobca, tri oči, štiri ušesa, osem popolnoma razvitih nog ter dva repa. Nestvor je prišel mrtev na svet.

* **Detomor.** V Potoški vasi pri Zagorju ob Savi je Marija Klančičkarjeva, katere mož je že nad deset let v Ameriki, v torek 15. julija povila dete, toda o njem potem ni bilo ne duha ne sluha. Sosedje in javnost so se za primer začeli zanimati in orožniki so 20. julija našli v kleti zakopanega otroka. Nezvesto ženo so odvedli v zapore. Prijeli so tudi njenega ljubimca, in sicer izza ženitvovanjske mize kot ženina. Klančičkarjeva je, kakor je sama priznala, že prej imela znanje s tem fantom. Njen mož ji je iz Amerike pridno pošiljal dolarje, misleč, da jih žena skrbno obrača za gospodarstvo. Zdravniški ogled ni mogel ugotoviti, ali je Klančičkarjeva povila živo ali mrtvo dete, ker je bilo že v popolnem razpadu.

* **Pri nakupu blaga priporočamo trvdko R. Rutner nasl., Vrhnika.**

Iz tajništva Demokratske stranke

Tajništvo Samostojne demokratske stranke v Ljubljani naznanja svojim pristašem, da se preseli dne 5. avgusta 1925. iz sedanjih prostorov v Narodnem domu v Kazinsko poslopje, II. nadstropje. Od 5. avgusta naprej posluje tajništvo za deželo v Kazini; istotako Zveza kulturnih društev in Društvo za zgradbo društvenih domov. Vse ostale organizacije kakor tudi tajništvo za mesto Ljubljano ostanejo še nadalje v Narodnem domu.

Seja načelstva in izvrševalnega odbora SDS za ljubljansko oblast se bo vršila v soboto dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih tajništva SDS v Kazinskem poslopiju.

PROSVETA

«Zvestoba do groba». Deveti zvezek knjižnice «Jutrovi» romanov je pravkar izšel. «Zvestoba do groba» se šteje med najboljše zgodovinske romane francoskega pisatelja Dumasa. Po knjigi, ki je opremljena s čednimi slikami, bo nedvomno segalo vse — prav tako, kakor je z nestrpnostjo vse čakalo od dneva do dneva nadaljevanje tega romana, ki je izhajal v «Jutru». Zlasti šaljiva figura patra Gorenflota, ki je v marsičem podoben znanemu Zaglobi v romanu «Z ognjem in mečem», daje romanu živahnost. Knjiga obsega 419 strani in stane broširana 45, vezana v polplatno 55, v platno 65 Din.

SOKOLSTVO

s Sokolsko kamniško okrožje priredi v Radomljah na Veliki Šmaren 15. t. m. svoj prvi celodnevni okrožni zlet, spojen z dopoldansko tekmo, javnim nastopom vsega članstva in za tem veliko ljudsko veselico s plesom in prosto zabavo. Pri tej prireditvi, ki je pripravljena v velikem obsegu, sodeluje priznana mestna Kamniška godba. Preskrbljeno je za prvovrstna okrepčila po zmernih cenah. Zveze vlakov so

zelo ugodne. Vabimo Sokole in prijatelje Sokolstva od blizu in daleč, da posetijo našo prireditev in nam pomorejo do čim večjega moralnega in gmotnega uspeha. Vožnja na železnica polovična proti izkazu savezne legitimacije. Vozni listek naj bo na vstopni postaji žigosan. Zdravo!

s Javen sokolski nastop v Središču ob Dravi. Na Veliko Gospojnico 15. t. m. priredi središki Sokol javen nastop svojega članstva; za tem se vrši velika ljudska tombola s prekrasnimi dobitki v skupni vrednosti 30.000 Din. Med dobitki je zlasti dragocena prva tombola, travnik v izmeri približno enega orala, ki ga daruje naš sokolski starosta Franjo Kočvar. Kdor bo tako srečen, da napravi prvo tombolo, lahko že prihodnji dan prepiše na sebe omenjeni travnik. Tudi ostale tombole so lepe n. pr.: vreče najfinejše moke, 1 zaboj 50 kg sladkorja, kompletan plug itd. Pri prireditvi sodelujejo celokupna sokolska godba, pevski in tamburaški zbor. Preskrbljeno bo za prvovrstna okrepčila po zmernih cenah. Velika novost bo velikanski ognjem zvečer ob 9. uri z raketami in bengaličnim ognjem, kakršnega naše občinstvo še ni videlo. Prireditve bo pripravljena v velikem obsegu in se bo vršila ob vsakem vremenu. Vabimo vse Sokole in prijatelje Sokolstva, od blizu in daleč, da se prireditve udeležijo! Zdravo!

40 letnica trvdke Chrobath v Kranju

Te dni je trvdka Chrobath v Kranju praznovala 40 letnico svojega obstoja. To je pač lep jubilej, posebno še zato, ker trvdka danes lahko gleda na lepe sadove svojega poslovanja. Trvdka Chrobath danes slovi po vsej Sloveniji, to pa naravno po zaslugi in neumorni delavnosti njenega ustanovitelja in lastnika Frana Chrobatha, ki je tako rekoč iz nič ustvaril s pridnostjo vse, kar danes premore.

Fran Chrobath je iz preproste kmečke obitelji v Stražišču pri Kranju, kjer se je rodil leta 1858.

Trgovstva se je kot preprost vajenec izučil pri Pečniku v Kranju, služboval je nato še ponekod kot trgovski pomočnik, a z 28 leti se je že postavil na lastne noge v Kranju, kjer je kupil hišo. Dolgove je kmalu poplačal, se poročil z Marijo Pollakovo iz ugledne kranjske trgovske obitelji in nato napredoval od stopnje do stopnje. Zakon je bil blagoslovljen s 13 otroci, a sta dva sina žalibog postala žrtev svetovne vojne: Stanko je padel kot letalski poročnik, prvorojenec France pa je tik pred koncem vojne umrl kot nadporočnik. Vendar pa je v veliko zadovoljstvo g. Chrobathu, da je njegov tretji sin Fred lani dovršil visoko trgovsko šolo ter postal doktor in je zdaj glavna opora g. Chrobathu pri vodstvu velikega podjetja, obenem pa tudi njegovo najboljšo jamstvo, da bo podjetje le še nadalje napredovalo.

TA MLADA DAMA

lahko nese po pranju svojega že tako velikega stička domov, saj pere s terpeninovim „GAZELA“-milom, katero ji prihrani ves trud.

Potkusite tudi Vi z „GAZELA“-milom.

GAZELA MILO

To je tudi naša želja in želja vseh tistih, ki znajo ceniti plodove truda, na kakršne lahko po 40-letni neumorni prizadevnosti gleda g. Chrobath v Kranju.

ZANIMIVOSTI

IZREDNO HUDO ZIMO NAPOVEDUJEJO.

Navadno se ob vsakem novem letu pojavljajo razna prerokovanja, ki napovedujejo suho ali mokro vreme, potrese in neurja ter druge vesele ali žalostne dogodke v novem letu. Za letos so napovedovali mnogo potresov in neurij, kar se precej točno izpolnjuje.

Te dni je francoski profesor Gabriel vposlal pariški akademiji znanosti obširno razpravo o vremenskih prerokovanjih. Francoskemu učenjaku je baje uspelo, da reši to vprašanje na zadovoljiv način. Po njegovem mnenju bo prihodnja zima leta 1926. posebno huda. Doslej so učenjaki poznali le enodnevna vremenska prerokovanja. Profesorju Gabrielu pa se je posrečila znanstvena iznajdba, ki bo omogočila vremenske napovedi za več mesecev in celo za leta naprej.

Vremenske napovedi so doslej opirali na razne znake. Tako so menili, da lune izpremembe vplivajo na vreme. Te kombinacije so se izkazale za varljive. Profesor Gabriel je poizkusil z drugim načinom in ugotovil, da obstojajo periodični pojavi med solncem in luno, ki se vračajo vsakih 744 let, kar tvori nekako posebno dolgo leto. Čim je profesor Gabriel to ugotovil, je začel pregledovati zgodovino ter zabeleževati hude zime, kakor jih imamo zapisane v zgodovinskih knjigah. Našel je, da je bila zima leta 1917. posebno huda. Tudi v letih 1544., 1359., 988. in 881. so nastopile zelo mrzle zime. Profesor Gabriel pravi, da se lahko periodično leto 744 deli na polovico, kar dá 372 navadnih let, in to zopet na polovico, kar dá 186 let. V razdaljah teh treh obletnic se približno ponavljajo zelo mrzle zime. Taka zima je bila leta 1740. Če dodamo tej letnici 186 let, najdemo, da bo prihodnja zima leta 1926. zelo huda.

Profesor Gabriel je ta svoja opazovanja napisal v dolgi razpravi in jih predložil francoski akademiji. Na vsak način morajo ta opazovanja nekaj tehtati, sicer bi jih francoska akademija ne sprejela. Radovedni smo, ali se bo uresničila napoved glede prihodnje zime.

Torej za prihodnjo zimo se za vsak primer le dobro založimo s kurjavo!

IZVOR IN JEZIK CIGANOV.

Čudni običaji in jezik Ciganov že dolga leta zanimajo učenjake. Četudi imamo o Ciganih celo literaturo, so vendar še zagoneten narod. Jezikoslovci smatrajo, da je ciganski jezik mešanica z indijskimi jeziki. Ker so vplivala nanj različna narečja, je izgubil svojo slovno in mnogo svojih izrazov, ki jih je nadomestil s tujimi. Iz teh podatkov jezikoslovci sklepajo, da je domovina Ciganov Indija. Tudi poznejša raziskovanja potrjujejo to naziranje.

Splošno smatrajo, da so se cigani izselili iz prvotne domovine v 10. stoletju. Njihovo preseljevanje je šlo v dveh velikih skupinah. Prva skupina je odšla ob morski obali v notranjost Indije, ob reki Indu in belodžistanski obali proti Perzijskemu zalivu tja do Arabije in Črnega morja. Svojo pot je nadaljevala ta skupina preko Sirije do Arhipelaga in Cipra. Od te skupine se je ločil del Ciganov, ki so odšli v Egipt in Alžir. Drugi del se je razkropil po Mali Aziji.

Druga skupina je odšla iz severne Indije v Perzijo, Mezopotamijo, Malo Azijo ter do obale Kaspijskega in Črnega morja, kjer se je deloma pomešala s prvo skupino. Tako sta nastala tudi dva tipa Ciganov v Mali Aziji in Turčiji, ki se razlikujeta po jeziku in običajih.

V Evropi so se pojavili Cigani v 15. stoletju. Tu so se klatili po vseh krajih. Celo ocean jih ni oviral, da ne bi prišli do ameriške obale. Danes so Cigani raztreseni po vsem svetu. Ker smatrajo vso zemljo za svojo domovino, se klatijo vse življenje in ne priznavajo nobene meje, nobenih zakonov in oblastev. Narodoslovci si že dolgo belijo glave s tem čudnim plemenom, toda ločnih podatkov o ciganskih običajih in o izvoru ciganskega jezika še vedno nimamo.

ZDRAVSTVO

z «Prerod» s prilogo «Zdravje». Izšla je 8. številka tega občepriljubljenega lista, ki si stalno pridobiva simpatije vseh krogov. Kar moramo najbolj z veseljem pozdraviti, je to, da list brez ozira na levo in na desno pove — včasih prav bridko — resnico. Z veseljem opazujemo razvoj protialkoholnega gibanja, ki temelji na stvarni podlagi in vsestranskem vpoštevanju naših razmer. List ni prenapet, temveč vseskozi pravilno usmerjen. Zato ga bo s pridom bral vsakdo brez razlike stanu. Naroča se pri upravi «Preroda», Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO SLOVENSKEGA DELAVCA IZ FRANCIJE.

Champagne, koncem julija 1925.

Dragi čitatelji «Domovine»! Z zanimanjem prečitam vsako številko «Domovine». Da, kar težko jo vsak teden pričakujem in nato me zanima vse, kar prinese iz moje krasne domače Slovenije. Danes pa prosim še jaz malo prostora, da vam iz tujine sporočim par vrstic.

Na Francoskem še ravno nisem dolgo, a prešel sem že mnogo. Posebno severna Francija mi je dobro znana. Kraji so lepi tudi tod, toda življenje pač v tujini za nobeno ceno ni tisto, kot doma. Vodica mi ne teče izpod Triglava in mi ni posebno užitna. Nad hrano bi se sicer ne smel pritoževati, ne tekne mi pa nikakor tako, kot domača slovenska hrana. Ljudje so prav različni kakor povsod. Dokler jih nič ne razumeš, si popolnoma zapuščen tujec med njimi, nato pa že izhajaš z njihovo družbo.

V Parizu sem si ogledal sedanjo velikansko razstavo. Kaj sem vse tu videl, vam moje pero ne more opisati. Kakšne stavbe in paviljoni, prekrasni na zunan, znotraj pa opremljeni s pohištvom in vsakojakimi umetniškimi izdelki iz vseh krajev sveta! In koliko je v dijamantnem paviljonu dragega kamna, zlatnine in drugih dragocenosti. Prav posebno pa so mi tudi ugajali trije zvonovi na električni pogon. Sploh je pa razstavljenih toliko stvari, da za natančnejše ogledanje potrebuješ cele štiri dni!

Jaz sem sedaj tu v Champagni nameščen v veliki moderni tovarni, kjer se izdelujejo posebni izdelki: motorji, vseh vrst transformatorji, razni električni aparati, posamezni strojni deli za ladje itd. Zanimivo je, da našo tovarno zelo pogosto obiskujejo visokošolci in razna šolska mladina. Imajo pa tudi res mnogo zanimivega in poučnega videti. V Jugoslaviji sem sicer tudi opazil, da si visokošolci ogledujejo tovarne, toda tam je to težje, ker Jugoslavija ima malo posebnih strok industrije. Za mladino pa je velikega pomena, ker se pri poučnem ogledovanju izobrazijo ter že v mladih letih ve o tem in onem.

Tu sem jaz sam Jugoslovčan, a imam za družbo večje število bratov Čehoslovakov. Nedavno smo v lastno zabavo ustanovili nogometni klub in imamo redne vaje. Dobro napredujemo, ker imamo več starih igralcev.

Vreme imamo tudi tukaj prav različno. Do 22. julija je bila huda vročina, nato pa so prišle nevihte s hudim treskanjem in tudi s točo, ki pa ni povzročila preveč škode. Opazoval sem, da so precej začeli streljati s topi, in kakor sem videl, vpliva streljanje res na razkropitev megle.

V «Domovini» čitam včasih žalostno dejstvo, da ponekod v Sloveniji še zdaj ni konec nemškutarske predrznosti. V svetu se vidi, kako vsak narod spoštuje svojo narodnost in svoj materini jezik. Zakaj bi se ravno Slovenec še vedno valjal pod nogami ter dopuščal nemškutarjenje tistim, ki so pod Avstrijo zatajili materini jezik! Lahko bi vam navedel več primerov, kako v tujini vsak

narod spoštuje svojo pravo domačo besedo. Zato kličemo: bodite napredni in rodoljubni!

Gorenjec sem, a iz lepih gorenjskih krajev doznam najmanj novic. Le včasih kaj malega čitam v dopisih «Domovine», zanima me pa zelo. Vem, dragi Gorenjci, da je gorenjska železnica v stalnem prometu in vam dovaja «Domovino». Toda premalo, še vedno premalo se vas zanima za «Domovino», najboljši slovenski tednik. Razširite jo in pridno se oglašajte v nji z domačimi novicami. Vsi, ki na tujem čitamo «Domovino», vam bomo hvaležni, jaz pa menda najbolj.

H koncu pisma mirne duše svetujem svojim rojakom, naj zaenkrat ne silijo v svet. Res je, da si ta ali oni še najde kakšno primerno službo, toda koliko se jih ponesreči. Dandanes ni več tako kot je bilo včasih. Doma pa se da še vedno toliko zaslužiti, da nobeden ni lačen, dočim je za tuje, nesrečne delavce tu v Franciji, pomankanje vsakdanja stvar. Ljubo doma, kdor ga ima! Zdaj iskreno pozdravljam «Domovino» in vse njene čitatelje — Jugoslovani na tujem: A. S.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pogodili so jo.

Župnik Boltežar, ki je kot duhovnik že itak imel zasigurana nebesa na onem svetu, si je hotel napraviti še raj na tem svetu. Zato je nekoč naznanil na prižnici: «Predragi farani, Vaša dolžnost bi bila, da svojemu dušnemu pastirju čim najbolj olajšate njegovo življenje. Zato zberite denar ter mu kupite voz in konja, da se bo lahko vozil okrog faranov.»

Farani so to prošnjo uvaževali, zbrali denar in Gašper ga je nesel župniku z listkom naslednje vsebine: «Farani so Vam zbrali denar za voz in konja, ki Vas naj odpelje od nas.»

Pustolovec.

A.: «Tvoji čevlji tako škripljejo; gotovo jih nisi še plačal.»

B.: «Ah, kaj! Če bi bilo tako, bi moralo na meni vse škripati, od klobuka preko suknje do čevljev.»

Tudi dobra.

Učitelj je prinesel nekega dne pokazat učenecem majhen kip gole starogrške boginje Here ter jim dopovedoval, na kako visoki stopinji se je nahajala starogrška umetnost. Nato je poklical h kipu Janezka ter ga vprašal, kaj je na kipu najlepše.

Janezek je nekaj časa gledal boginjo, nato pa menil, da je najlepše oprsje.

«Boš šel hitro klečat, nespodobnež,» se je razjezil učitelj in poklical h kipu Jakca: «No, Jakce, pa ti povej.»

Jakce je tuhtal in tuhtal ter končno pokazal na ozadje, kjer se sedi.

«Ti mrha ti, kar hitro se poberi klečat,» je zavpil učitelj, nato pa je poskusil srečo še z Matijekom.

Ta je počasi korakal proti kipu, se nekaj časa potuhnjeno smehljal ter se nato brez besede spravil klečat v kot.

Škilav major.

V stari Avstriji je imel nekoč škilav major pri raportu Janeza, Matijo in Gašperja. Janez se je moral zagovarjati zaradi tega, ker je izostal iz vojašnice vso noč, Matija je hotel prositi za dopust, a Gašper je imel podati neko službeno poročilo.

Major se je postavil pred vojake in začel zmerjati in spraševati Janeza, kje se je potepal vso noč. Pri zmerjanju pa je zaradi škilavih oči ušel namesto v Janeza v Matijo, ki se je hitro opravičil, da je bil vso noč doma in da prosi le za dopust. Major je nato pogledal v Matijo, a zaškilil vpraševalno v Gašperja, ki je menil: «Saj jaz nisem ničesar rekel.»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gorenji Logatec. (Lesorezi.) Najboljši les za lesorez je hruškov. Deske morajo biti zelo gladke in tako debele kakor običajni klišeji.

MALI OGLASI

Po zelo znižanih dnevnih cenah

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri **R. Rutnerja nasledniku, Vrhnika.**

V zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem poseben popust. — Postrežba točna in solidna. 42

Sprejemem čevljarskega vajenca.

Hrana in stanovanje v hiši. — Jože Perko, čevljarski mojster, Poljane nad Škofjo Loko. 57

Sedaj je dobro! pravi mož, ko mu je njegova pametna žena zdrgnila hrbet in ude s **Fellerjevimi** bolečinolajšujočimi **Elsafluidom**. Imate li bolečine v udih, nahod, glavobol, zobobol, grče? Ali trpite na slabosti, slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite **Fellerjev Elsa-Fluid**, ki vam bo v hudih dneh dober prijatelj. Zavoj s šestimi dvojnimi ali dvema specijalnima steklenicama z zavojnino in poštino za 62 Din v lekarni **Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.**

Domače sredstvo, ki vam je potrebno

In ki bo tudi pri vas ob vsaki priložnosti pokazalo, da vam olajša bolečine, je: **LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID**. Vrelec moči! Ze skozi 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh primerih, kjer je masaža potrebna! Odstrani nahod in stori neobčutljivega proti mrzlemu zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo! Z zavojnino in poštino stanejo:

- 1 zavoj s 6 dvojnimi ali 2 special. stek. 62 Din.
- 2 zavoja s 6 dvojnimi in 2 special. stek. 96 Din.
- 3 zavoji s 12 dvojnimi in 2 special. stek. 130 Din.
- 6 zavojev s 18 dvojnimi in 6 special. stek. 240 Din.

Naročila točno nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Za dopolnitev zavojov se priporoča: **ELSA ŠVEDSKE KAPLJICE** za želodec, ki pospešujejo prebavo in **ELSA ZAGORSKI SOK** proti kašlju in bolečinam v prsih.

Mlatilnice, slamoreznice

in vse druge

kmetijske stroje

iz prvovrstne tovarne

K. & R. Ježek, Blansko

ima v zalogi in je zastopnik za Gorenjsko

Josip Ambrožič

splošno ključavničarstvo

Ljubno, p. Podnart

Priporoča se tudi za dobavo raznih

štedilnikov in drugih

ključavničarskih del. 56

Sreča Vas-išče! Preskrbite si srečke!

Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobitkov v vrednosti 15.550 Din. — Zrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Din. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji. 52

Lepo posestvo,

oddaljeno 15 minut od postaje Straža na Dolenjskem, obsegajoče okoli 33 oralov zemlje, hišo, v kateri je kovačnica s kompletnim kovaškim orodjem, velik sadni vrt v sredini vasi, šest njiv, travnike, dva vinograda, okrog 20 oralov lepega gozda, se zaradi smrti lastnika ugodno proda. Hiša se nahaja na zelo ugodnem prostoru ob Krki in je pripravna za vsak obrt, ker v veliki vasi ni nikake gostilne in prodajalne. Oddaljenost od Novega mesta eno uro, od Dolenjskih toplic pol ure. Proda se tudi samo en del posestva. Pojasnila daje Vinko Dular, trgovec z lesom, Straža.

Par vagonov sladkih in kislih jabolč

imam naprodaj. Cene so običajne. — Naslov pove uprava «Domovine» pod «Vagon». 59

ZAHVALA.

Ob priliki štiridesetletnice 1885-1925 obstoja naše tordke se zahvaljujemo vsem našim gg. nameščencem v teku cele dobe, kot tudi dobaviteljem in denarnim zavodom ter sploh vsem našim trgovskim zvezam za njihovo naklonjenost v procut naše tordke.

Nadalje se lepo zahvaljujemo našim cenjenim odjemalcem za poverjeno nam zaupanje ter vse uljudno naprošamo, da istega še nadalje gojijo in se vsem toplo priporočamo.

FRANC CROBATH d. z o. z. v Kranju

Manufaktura na debelo in drobno.

Ustanovljeno 1883.

58

J. STJEPUŠIN
SISAK

priporoča 9

boljše tamburice, strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovani na pariški izložbi

Ceniki franko

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

na j u g o d n e j e.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročtvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.